

Høringsuttalelse om Veivalg for fremtidig kirkeordning Notodden menighetsråd

Vi er opptatt av at den framtidige kirkeordningen må støtte opp under kirkens hovedoppgaver som er:

- Forkynnelse av evangeliet
- Forvaltning av sakramentene
- Gudstjenestefeiring og kirkelige handlinger
- Trosopplæring, sjelesorg, diakoni, kirkemusikk, misjon og annet menighetsbyggende arbeid.

Høringsspørsmålene

1 Bør det gjøres endringer i fordelingen av oppgaver og myndighet mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå? I så fall hvilke og hvorfor?

Svar: JA

- Grunnenheten i kirken er soknet. All organisering av kirken må ha som mål å tilføre mest mulig ressurser til den virksomheten som skjer lokalt i den enkelte menighet, slik at oppgavene lokalt kan løses optimalt, og vekke og nære trosfellesskapet og troen til den enkelte. Eventuelle endringer må måles på om det er dette som er resultatet.
- Menighetsrådet bør i fremtiden være organet som opptre på vegne av soknet. Innenfor hver kommune kan det være formålstjenlig å etablere samarbeid og eller sammenslåing mellom flere menighetsråd. Kirkelig fellesråd svarer i dagens lovgivning ikke til noen andre organer enn seg selv, denne måten å organisere på bør endres. Kirkelig fellesråd som et fremtidig organ, bør opptre på vegne av menighetsrådet, eller evt innlemmes i menighetsrådet.
- Så lenge kirken finansieres over kommunale budsjetter kan et samarbeid mellom menighetsrådene innenfor en kommune kunne samordne menighetens behov for nødvendig koordinering med kommunens organer.
- Dersom finansieringsordningen endres, bør en fremtidig organisering ta høyde for dette og ikke i lovs form etablere måter å organisere kirken på som hindrer fremtidige endringer og fleksibilitet tilpasset ulike geografiske og demografiske forskjelligheter, da Kirken ikke har påvirkning overfor framtidige kommunestørrelser.

2 Deler høringsinstansen Kirkerådets vurdering om at dagens finansieringsordning er den beste til å sikre en bred folkekirke?

Svar: Nei.

Dagens todelte finansieringssystem med bevillinger fra Stat og kommune avgrensner kirkens muligheter for en optimal organisering. Siden kirken har to finansieringskilder medfører dette at det utvikles doble forvaltningssystemer og ulike strukturer som i begrenset grad har muligheter til å samordne virksomheten. Det er også en uklarhet i hvor stor grad kommunene finansierer kirkens virksomhet i forhold til oppgaven som lokal gravferdsmyndighet. Dette er noe som bør avklares.

Dagens finansieringssystem medfører også store geografiske forskjeller der kirkens organisering gjøres avhengig av kommunale strukturer. Dette medfører en avgrensning i

kirkenes mulighet til å tenke strategisk når det gjelder organisering og bruk av ressurser for å ta hensyn til demografiske, geografiske og ekklesiologiske forhold. Eventuelle endringer i kommunestrukturer vil også automatisk medføre endringer i den kirkelige inndeling. Det er ikke sikkert at det som er en hensiktsmessig kommunal organisering også er en hensiktsmessig kirkelig organisering.

3 Dersom dagens finansieringsordning for Den norske kirke faller bort, hvilken ordning vil høringsinstansen gå inn for? Begrunn synspunktet.

Svar: Det beste ville være om kirken fikk en felles statlig finansiering. Kirken er en enhetlig samfunnsstørrelse. Det er forventet at når en tilhører kirken så tilhører en Den Norske kirke. Som vist til i pt.2 vil dette kunne gi kirken helt andre muligheter til å tenke organisering, samarbeid og tilpasning enn det dagens finansieringsordning gir rom for. Det vil redusere byråkratiet, frigjøre midler til å styrke arbeidet lokalt i soknet, og gi kirken større handlingsfrihet til å møte samfunnsendringene.

Dersom en i fremtiden ikke lenger skulle ha en offentlig finansiert kirke, vil vi med en slik omlegging ha en ferdig struktur for å kunne håndtere livssynsavgift gjennom felles systemer for hele kirken.

Vi ser det som den beste løsning at det innføres en livssynsavgift. En slik avgift kreves inn over skatteseddelen og vil være minst ressurskrevende å administrere.

4 Hvordan kan kirkestrukturen forenkles for at knappe ressurser kan bli rasjonelt utnyttet?

Svar: Eventuelle endringer bør måles på om de tilfører menigheten mer ressurser enn før. Det viktigste som skjer i vår kirke skjer lokalt i menigheten der mennesker samles om ord og sakrament. Dagens struktur med relativt omfattende byråkrati knyttet til kommunestrukturen/fellesråd har medført at tallet på personer med forvaltningsoppgaver har vokst mer enn ressurser til å drive kirkenes utadrettede virksomhet.

Vi mener tre endringer vi kunne forbedre dette:

1. Arbeidsgiveransvaret samles i bispedømmerådet, og delegeres til hensiktsmessige administrative funksjoner på lavere nivå. Størst mulig myndighet legges til den lokale menighet og menighetsrådet. Gjennom utnyttelse av gode administrative systemer og IKT kan mange funksjoner rasjonaliseres.
2. Det bør avklares om gravferdsforvaltningen er en kirkelig eller kommunal oppgave.
3. Det etableres en felles finansiering gjennom statlige bevilgninger/sekundært innføring av livssynsavgift.

5 Har høringsinstansen synspunkter på kriteriene for soknestørrelse og sokneinndeling i en fremtidig kirkeordning?

Svar: Størrelsen på soknet må ikke være større enn at vi sikrer lokalt eierskap og forankring. Men det må være stort nok til å kunne rekruttere både valgte medlemmer av et

menighetsråd og kunne disponere tilstrekkelig med stillinger til å kunne fylle de grunnleggende behovene for å være kirke/menighet.

6 Bør ordningen med to organer for soknet (menighetsråd og fellesråd) videreføres?

Svar: Dagens lovgivning har hatt som konsekvens at menighetsrådets arbeid og mulighet til å styre sin egen utvikling har blitt svekket på bekostning av kompliserte byråkratiske strukturer. Vi viser her til IRIS rapporten:

Samstyring i ubalanse som dokumenterer dette. Hvis ordningen med to organ skal videreføres, må fellesråd opptre på vegne av menighetsrådet.

7 Hvis ordningen videreføres: På hvilket nivå bør fellesorgan for flere sokn ligge (kommunenivå eller annet nivå, f.eks. prostinivå eller bispedømmenivå)?

Svar: Formelle fellesorgan bør ligge på bispedømmenivå med mulighet for fleksibel fordeling av oppgaver der geografiske eller demografiske forhold tilsier det.

8 Hvis ordningen videreføres: Bør det gjøres endringer i oppgavefordelingen mellom menighetsråd og fellesråd?

Svar: JA, dagens kirkelov åpner for at fellesrådet kan delegere flere oppgaver og mer myndighet til menighetsrådet. Særlig i byene er alle forutsetninger til stede for å kunne gjøre dette. IRIS rapporten påpeker skjevheter som det er mulig å endre uten å endre kirkeloven. Dersom kirken mener sognet er grunnenheten i kirken så bør mer økonomi og mer myndighet for å administrere stillinger flyttes fra fellesrådet til menighetsrådet.

9 Bør all virksomhet i soknet underlegges styrings- og ledelsesansvaret til soknets organer?

Svar: JA. Tjenesten med ord og sakrament er gitt gjennom ordinasjon av prester. Prester er derfor både i menigheten og overfor menigheten. Hva som skal forkynnes og hvordan sakramentene skal forvaltes er en myndighet gitt gjennom den episkopale strukturen. Dette kan derfor ikke uten videre underordnes soknets styringsorganer. Men bortsett fra det bør prinsipielt alt som skjer i den lokale menighet ledes av menighetsrådet.

10 Hvordan bør daglig ledelse for virksomheten i soknet organiseres?

Svar: Balansen mellom kirkens ulike nivåer bør gjenspeiles i hvordan kirken ledes lokalt. Daglig leder for menigheten lokalt må kjenne til og utøve et godt lederskap i forhold til kjerneoppgavene. Dette kan være flere, og det kan være soknepresten. For å kunne lede kirken lokalt forutsettes det at en har noe teologisk kompetanse. Samtidig bør det instruksfestes at all kirkelig virksomhet bortsett fra ord og sakrament bør underlegges menighetsrådets ledelse. Det er samtidig nødvendig at menigheten lokalt har tilstrekkelig med administrative ressurser. En slik ordning ivaretar også den kirkefaglige ledelsen av menigheten på en god måte. Jf skoleverket der det er en forutsetning for å kunne inneha en rektorstilling at en har pedagogisk kompetanse. Slik bør det også være i kirken.

11 Hvilken rolle bør biskopen ha i en fremtidig kirkeordning?

Svar: Dersom alt arbeidsgiveransvar forankres i bispedømmerådet og biskopen er en del av dette rådet, vil det på den ene siden utvide biskopens myndighet i arbeidsgiverspørsmål til også å omfatte alle tilsatte i bispedømmet. Samtidig bør biskopens rolle som eksplisitt arbeidsgiver for prestene etter en slik omlegging skje på fullmakt fra bispedømmerådet. Det innebærer en endring i forhold til dagens praksis, der biskopen egenhendig har arbeidsgivermyndighet delegert fra staten/departementet. Vi forslår altså at biskopen opptrer som arbeidsgiver på fullmakt fra bispedømmerådet i forhold til prestatjenesten. I forhold til andre tilsatte kan det delegeres til andre nivåer i organisasjonen slik det er mest tilpasset lokale forhold. Ut over dette bør biskopen også i fremtiden ha tilsynsfunksjoner slik som i dag, men slik at biskopen i samarbeid med bispedømmerådet kan føre en mer aktiv oppfølging av ulike faggrupper i bispedømmet. Det er her naturlig skille mellom vigslede stillinger og ikke vigslede stillinger. I forhold til alle de vigslede stillingene bør biskopens rolle styrkes.

12 Hvilke virkemidler bør biskopen ha for å kunne ivareta tilsynet på en god måte?

Svar: Det er viktig at biskopen har tilstrekkelige virkemidler for å kunne følge opp særlig de vigslede medarbeiderne. Det er derfor helt nødvendig at det er en sammenheng mellom arbeidsgivermyndighet og tilsynsmyndighet. Det er likevel ikke ønskelig at enkeltpersoner (biskoper eller ikke) har eneansvar for beslutninger som griper dypt inn i den enkelte sitt liv. Viktige beslutninger bør derfor overlates til bispedømmerådet. Dette medfører en avgrensning i biskopens myndighet sammenlignet med i dag, men samtidig gir det biskopen større mulighet til å følge opp faglig alle de vigslede medarbeiderne.

13 Hvordan bør utpeking av biskoper skje i en fremtidig kirkeordning?

Svar: Det bør skje med valg med vektig av stemmer for å justere ulike instansers innflytelse i forhold til hverandre.

14 Bør bispedømmerådet opprettholdes som rådsorgan på bispedømmenivå, og hva skal i så fall være bispedømmerådets rolle i kirkestrukturen?

Svar Ja. Samvirket mellom «embete og råd» i valgte organer med beslutningsmyndighet har vært sentral i samvirkemodellen. 11 bispedømmer vil kunne fungere mer dynamisk som et mellomledd mellom Kirkemøtet/nasjonalt nivå og lokalmenighetene enn et stort antall prostier eller fellesområder. En ordning hvor faglige støttefunksjoner legges til bispedømmet og arbeidsgiveransvaret legges til andre nivå, vil føre til en oppsplitting av kompetansemiljøene og utvikling av administrative støttefunksjoner på mange nivå i kirken.

15 Hvilke oppgaver bør i så fall legges til bispedømmerådet?

Svar:

Som vist til ovenfor (sp 2) vil vi at bispedømmerådet skal ha det overordnede arbeidsgiveransvaret for alle tilsatte i kirken i bispedømmet. Dette vil kunne sikre en faglig utvikling for alle tjenestegrupper og en mye større trygghet for arbeidstakerne ved oppsigelse eller omorganiseringer. Det vil også kunne skape forutsetninger for en profesjonell HR forvaltning som kan bidra til rekruttering og fordeling av ressurser i takt med

demografiske endringer, eller endringer i samfunnet generelt. Det gir også mulighet for en effektiv ressursforvaltning.

Dette trenger ikke bety en sentralisering av makt i forhold til dagens situasjon. Mange store fellesråd har i dag like mange tilsatte som mange bispedømmeråd vi får i fremtiden. Det er heller ingen ting i veien for å kunne delegerer både instruksjonsmyndighet, ledelse og tilsetning til det nivå og de ulike organer der dette er mest hensiktsmessig. Dette er også vanlig innenfor andre store organisasjoner i samfunnet vårt.

En slik organisering vil på en helt annen måte en før også skape sammenheng mellom de sentrale vedtak og prioriteringer som kirkens sentrale organer som Kirkemøte og kirkerådet gir og den praksis som utspiller seg i den lokale menighet. Det vil også gi en helhetlig gjennomgående struktur som vil forenkle byråkratiet i kirken.

I tillegg til å ha arbeidsgiveransvar for samtlige tilsatte bør bispedømmerådene også med utgangspunkt i sentralkirkelige vedtak utforme en strategi for kirkens utvikling i bispedømmet. Dette kan så danne grunnlaget for en lokal prioritering og tilpassing til lokale utfordringer i den enkelte menighet.

16 Bør alle ansatte ha den samme arbeidsgiver og hvilket organ bør dette i så fall være?

Svar: JA. Bispedømmerådet se ellers svar på spørsmål 15.

17 I hvilken grad bør arbeidsgiverfunksjoner fordeles på de ulike organer? (Biskopen regnes i denne sammenheng som et organ).

Svar: Se svar på spørsmål 11.

Arbeidsgiveransvaret bør forankres i ett organ. Bispedømmerådet, men ulike funksjoner kan fordeles på ulike organer.

Tilsetning av vigslede medarbeidere bør skje i Bispedømmerådet.

Øvrige personer som arbeider i den lokale menighet bør tilsettes i menighetsrådet. I tillegg bør menighetsrådet gis selvstendig innstillingsrett til vigslede medarbeidere som skal gjøre tjeneste i menigheten.

18 I hvilken grad bør det åpnes opp for lokale og regionale variasjoner i organiseringen av arbeidsgiveransvaret?

Svar: Erfaringene fra endringene i kirkeloven i 1996, der en la samme ordning for organisering til grunn i alle menigheter har hatt som konsekvens at en uforholdsmessig stor del av kirkens ressurser har blitt bundet opp i administrative funksjoner.

Det er derfor avgjørende viktig at en fremtidig ordning må ha tilstrekkelig hensyn til de store forskjellene i kirken. Ikke minst er et grunntrekk i organisering av kirken at den består av svært mange små menigheter. 500 av 1250 menigheter har i underkant av 1000 medlemmer.

19 Hvordan bør man på best mulig måte ivareta særpreget til prestatjenesten og andre vigslede tjenester?

Svar: I følge vår lutherske teologi så er tjenesten med ord og sakrament konstituerende for kirken. De som ordineres til prestedtjeneste er gitt dette oppdraget gjennom biskopens ordinasjon. Biskopen utnevnes gjennom demokratiske prosesser og tilsetting av prester skjer også i demokratisk valgte organ i vår kirke. Skal en ivareta prestedtjenesten er det viktig at biskopen som etter sitt oppdrag leder prestedtjenesten også har den verktøy som arbeidsgiver rår over til disposisjon i sin ledelse. Prester er særlig forpliktet både på liv og lære. Tilsynet med dette ivaretas av biskopene. I tillegg er prester forpliktet gjennom ordinasjon til hele tiden å utvikle seg faglig. Skal den faglige utviklingen skje trengs arbeidsgivers verktøy for å legge til rette for dette.

For andre vigslede tjenestegrupper som kateket og diakon er de også underlagt biskopens tilsyn. Tidligere var de knyttet til bispedømmerådet gjennom tilsetting. Da dette ble forandret opplevde mange kateketer og diakoner at deres relasjon til biskopen ble svekket. I sum taler dette for at alle de vigslede stillingene bør organiseres slik at bispedømmerådet ivaretar arbeidsgiveransvaret, og biskopen delegeres fullmakter til å ivareta viktige arbeidsgiverfunksjoner for de vigslede medarbeiderne.

20 Har høringsinstansen synspunkter på Kirkemøtets rolle i kirken?

Svar: Kirkemøtet som kirkens øverste demokratiske organ er særlig viktig får å gjennomføre viktige overordnede forvaltningsvedtak, utarbeide regelverk og samordne virksomheten mellom de ulike deler av landet. Dagens sammensetning av både leke og ordinerte prester ivaretar balansen mellom embete og råd slik det ble utviklet på 1980-tallet. Kirkemøtets sammensetning ivaretar også balansen mellom ulike bispedømmer på en tilfredsstillende måte.

Kirkemøtets mandat bør balanseres mot hensynet til bispemøtets selvstendige forvaltningsansvar og mot regionale og lokale hensyn. Det bør derfor gjennomføres en gjennomgang og avklaring med hensyn til en nødvendig maktfordeling mellom ulike organer der også kirkemøtets mandat vurderes.

21 Har høringsinstansen synspunkter på hvordan Kirkemøtet skal settes sammen?

Svar: Sammensetningen av kirkemøtet bør være som i dag.

22 Har høringsinstansen synspunkter på Bispemøtets oppgaver og rolle i kirkeordningen, herunder forholdet til Kirkemøtet og Kirkerådet?

I en framtidig kirkeordning bør bispemøtet være et sentralt organ med ansvar for å samordne de oppgaver som er tillagt de enkelte biskopene samt ivareta helhetsskirkelige spørsmål.

23 Har høringsinstansen synspunkter på spørsmålet om ledelse av biskopene?

Svar: Den enkelte biskops autonomi har en sterk tradisjon i Norge. Selv om dette sikrer et mangfold av teologiske oppfatninger i kirken, kan det også bidra til at praksis og utøvelse av

biskopens oppgaver varierer mye fra bispedømme til bispedømme. Skal vi ta på alvor at vi skal være en kirke og ikke 12 (bispedømmer) bør rollen som preses styrkes. Vi mener derfor at det er hensiktsmessig å gi ledende biskop et tydeligere mandat overfor de andre biskopene. Vi mener dette vil bidra til en sterkere samordning i kirken.

24 Har høringsinstansen synspunkter på Kirkerådets funksjon og sammensetning?

Svar: Kirkerådets sammensetning bør videreføres som i dag. Kirkerådet bør ikke tilsette biskoper, der bør skje gjennom en valgprosess.

25 Bør ordningen med en egen lærenemnd videreføres, og hvilken funksjon skal en slik nemnd i så fall ha?

Svar: Bispemøtet mandat tydeliggjøres som læreorgan.

26 Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ansvaret for samisk kirkeliv skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Svar: Ingen uttalelse når det gjelder dette spørsmålet.

27 Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ungdomsdemokratiet og Ungdommens kirkemøte skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Svar: Ordningen med ungdommens kirkemøte bygger på en praksis som ikke er lovfestet. Dette bør reguleres tydeligere og gis en tydeligere formell status.